

De stelling van de papegaai

De oude boekhandelaar Monsieur Ruche in Parijs krijgt op een dag een brief van een oude vriend van wie hij al jaren niets meer heeft gehoord. Deze is inmiddels oud geworden in een hutje in het Braziliaanse oerwoud, en hij heeft daar in de loop der jaren de meest complete wiskundebibliotheek ter wereld verzameld met boeken die door de eeuwen heen over wiskunde zijn geschreven. Omdat hij zijn einde ziet naderen, stuurt hij zijn gehele bibliotheek in een aanzienlijk aantal kisten op naar M. Ruche. Die arme man staat ineens op zijn oude dag voor de taak om de kostbare nalatenschap van zijn vriend op een ambachtelijke manier op te slaan. Omdat zijn vriend de boeken met grote haast heeft moeten inpakken, moet Ruche ze weer sorteren naar vakgebieden en auteurs, en daarvoor moet je een beetje weten waar het over gaat.

Dus moet hij dat dan maar leren. Hij doet dit samen met zijn huisgenoten, zijnde zijn medewerkster, haar kinderen, en een papegaai om wie zich de 'misdad-verhaallijn' van het boek ontwikkelt (voor mijn gevoel lang niet het spannendste onderdeel van het boek). Het hele huis werkt zich stap voor stap door de wiskunde en haar geschiedenis heen. En omdat ze het allemaal zelf nog moeten leren, hoeft ook de lezer geen wiskundige te zijn om van de erfenis van de heer Ruche mee te kunnen genieten.

Het is Guedj in zijn roman over de geschiedenis van de wiskunde gelukt een virtueuze keuze te maken wat wel en wat niet wordt opgenomen; het boek is leesbaar voor een breed publiek — als je je tenmiste niet gek

laat maken door een aantal pagina's aan het begin waar in een aanzienlijk tempo een duizelingwekkende reeks problemen en vakgebieden wordt opgesomd. Die kun je desgewenst overslaan.

Het meest indrukwekkende aan het boek vind ik de manier waarop het tegen de wiskunde aankijkt. De wiskunde wordt niet gepresenteerd als het onbezielde zootje sommetjes dat menig buitenstaander er wellicht in ziet. Ze wordt daarentegen geschetst als een school van het denken die met haar al te menselijke acteurs door de eeuwen heen is gegroeid, als een bron van eeuwenoude onopgeloste raadsels en vergeefse pogingen om die op te lossen, als een pilaar van cultuur, wetenschap, economie, oorlogsvoering en nog veel meer.

Op de momenten dat het hierover ging, heb ik het meeste van dit boek genoten. Wellicht kun je een aantal foutjes uit de honderden pagina's vissen, maar fouten, ook van inmiddels wereldberoemde figuren, hebben altijd bij de wiskunde gehoord net als bij ieder ander vak. Het leuke is alleen dat het in de wiskunde uiteindelijk geen machtskwestie is wie er gelijk heeft. En dat je er anderzijds, zoals je ook uit het boek leert, niets zomaar moet geloven.

Bernd Kuckert

Besproken boek

Denis Guedj, *De stelling van de papegaai, Roman over de geschiedenis van de wiskunde*, Ambo, 1999, f 49,50. ISBN 90 26316046

Denis Guedj
De stelling
van de papegaai

Roman
over de geschiedenis
van de wiskunde

Ambo

